

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základní Práva](#) > [Podnikání a Lidská Práva](#) > [Latvia](#)

Podnikání a lidská práva

Obsah zajišťuje

Lotyšsko

Lotyšsko

1. Jaký druh soudní ochrany je mi k dispozici ve vaší zemi, stanou-li se oběti porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Zahrnuje tato ochrana náhradu škody?

Podle [čl. 1 odst. 1 občanského soudního řádu](#) má každá fyzická a právnická osoba právo na soudní ochranu svých porušených či napadených občanských práv nebo oprávněných zájmů. Je-li osoba přesvědčena, že se stala obětí porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním, které narušuje její občanská práva, může podat občanskoprávní žalobu k obecnému soudu.

Podle článku 1635 [občanského zákoníku](#) platí, že každé porušení práv, každý protiprávní čin sám o sobě, který způsobí škodu (a rovněž psychickou újmu), dává oběti právo domáhat se na škůdci její náhrady, pokud daný čin zavini. Pojem psychická újma vyjadřuje fyzické či psychické utrpení způsobené porušením nehmotných práv oběti nebo nehmotným prospěchem vzešlým z protiprávního činu. Rozsah odškodnění za psychickou újmu stanoví soud podle vlastního uvážení, přičemž zohlední závažnost a důsledky psychické újmy. Představuje-li protiprávní jednání trestný čin proti životu, zdraví, mravnosti, sexuální nedotknutelnosti, svobodě, cti či respektu k jednotlivci nebo proti rodině či nezletilé osobě, má se za to, že oběť v důsledku tohoto činu utrpěla psychickou újmu. V ostatních případech musí oběť psychickou újmu prokázat. Činem se zde rozumí jednání v širším smyslu, což nezahrnuje pouze konání, ale také nekonání, tj. opomenutí.

2. Existují zvláštní pravidla pro hrubé porušování lidských práv? Vztahují se tato pravidla na trestné činy proti životnímu prostředí nebo závažné pracovní vykořisťování?

Odpovědnost za protiprávní jednání zakotvená v občanském zákoníku zahrnuje veškerá porušení práv i trestné činy, včetně hrubého porušení lidských práv.

3. Jsem obětí porušování lidských práv způsobeného činností evropské nadnárodní korporace, k němuž došlo mimo Evropskou unii. Mohu se obrátit na soudy ve vaší zemi, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU? Jaké jsou podmínky pro žalobu na porušování mých práv? Kde mohu nalézt další informace?

Pokud ani žalovaný ani žalobce nemají v Lotyšsku bydliště či sídlo a nedošlo-li k porušení v Lotyšsku, lotyšské soudy s největší pravděpodobností nebudou k projednání dané občanskoprávní žaloby příslušné.

4. Může úřad veřejného ochránce práv, orgán pro rovné zacházení nebo

národní instituce pro lidská práva podpořit oběti porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním, které spáchala evropská nadnárodní korporace mimo Evropskou unii? Mohou tyto subjekty vyšetřit můj případ, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU? Existují ve vaší zemi další veřejné útvary (jako např. inspektorát práce nebo životního prostředí), které mohou prošetřit můj případ? Kde mohu nalézt informace o svých právech?

Veřejný ochránce práv se v Lotyšsku nazývá „[tiesībsargs](#)“. Veřejný ochránce práv jedná v souladu s cílem stanoveným [zákonem o veřejném ochránci práv](#), tj. cílem prosazovat ochranu lidských práv a zajišťovat, aby byla státní moc vykonávána zákonným a vhodným způsobem a v souladu se zásadou dobré správy.

Veřejný ochránce práv se může zapojit do řešení pouze těch záležitostí, kdy orgány státní správy porušují lidská práva osob stanovená v *Satversme* (Ústavě) Lotyšské republiky a v mezinárodních úmluvách v oblasti lidských práv při rozhodování nebo, pokud jde o právní předpisy, při přijímání právního předpisu. V souvislosti s výkonem pravomocí veřejného ochránce práv se orgánem rozumí orgán státní správy nebo místní samosprávy nebo úředníci těchto orgánů, jakož i osoby vykonávající úkoly delegované státní správou.

V případech, kdy se osoba stane obětí porušení zásady nediskriminace, může veřejný ochránce práv předložit svá posouzení a doporučení také právníkům osobám a soukromým osobám, jejichž jednání reguluje soukromé právo.

Pravomoc veřejného ochránce práv však nezahrnuje posuzování jednání evropských nadnárodních korporací mimo EU.

Kontrola a monitorování jednání podniků z hlediska pracovněprávních vztahů spadá do působnosti [státního inspektorátu práce](#).

Jednání podniků v oblasti životního prostředí kontroluje [Státní služba pro životní prostředí](#), která odpovídá za monitorování dodržování zákona v oblasti ochrany životního prostředí, radiační ochrany a jaderné bezpečnosti, jakož i využívání přírodních zdrojů.

Podá-li osoba stížnost na protiprávní jednání k nesprávnému orgánu, tj. není si vědoma, že reagovat ohledně záležitosti uvedené ve stížnosti této osoby není v kompetenci daného orgánu, je tento orgán podle ustanovení zákona o podáních povinen danou osobu informovat o tom, který orgán je ve věci příslušný, případně předat podání příslušnému orgánu, aby stížnost přezkoumal.

Je tedy třeba uvést, že úřad veřejného ochránce práv představuje mechanismus alternativního řešení sporů ve věcech ochrany porušených lidských práv, který se zakládá na osobní autoritě veřejného ochránce práv, neboť doporučení veřejného ochránce práv nejsou právně závazná. Opravný prostředek podaný veřejnému ochránci práv se nepovažuje za zahájení řízení o opravném prostředku a účastník řízení by měl mít na vědomí, že tento opravný prostředek nezabývá správní nařízením platnosti ani se jím neodkládá konec lhůty k podání opravného prostředku. Nicméně úkolem veřejného ochránce práv je podporovat povědomí a porozumění veřejnosti v oblasti lidských práv, mechanismů jejich ochrany a práce veřejného ochránce práv. Veřejný ochránce práv tedy v každém jednotlivém případě může osobám poskytnout radu ohledně mechanismů ochrany porušených práv.

Každá osoba, která se domnívá, že její lidská práva byla porušena, se bez ohledu na svou státní příslušnost může obrátit o nápravu k veřejnému ochránci práv.

5. Ukládá vaše země evropským nadnárodním korporacím povinnost zřídit mechanismus pro vyřizování stížností nebo mediační služby pro porušování způsobené jejich podnikatelskou činností? Platí tato povinnost rovněž pro porušování, k němuž došlo mimo Evropskou unii? Kdo odpovídá za

monitorování těchto činností ve vaší zemi? Jsou k dispozici veřejné zprávy s informacemi o fungování uvedeného systému?

Informace o právních předpisech, které evropským nadnárodním korporacím ukládají povinnost zřídit mechanismus pro vyřizování stížností nebo mediační služby pro porušování způsobené jejich podnikatelskou činností, k dispozici nejsou.

6. Mám zvláštní práva, jsem-li zranitelná oběť usilující o nápravu za porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Mám přístup k právní pomoci a za jakých podmínek? Jaké výdaje tato právní pomoc pokryje? Mám přístup k právní pomoci za stejných podmínek, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU?

Právo na právní pomoc financovanou státem závisí na kategorii případu a postavení osoby. Právní pomoc zahrnuje právní poradenství, vyhotovení procesních dokumentů pro soud a právní pomoc při soudním jednání. Osoba, která je účastníkem řízení v občanské věci, je zproštěna povinnosti zaplatit náklady řízení, které plynou do státního rozpočtu, a pokud tato osoba nehovoří jazykem, v němž se řízení vede, soud musí poskytnout státem hrazené překladatelské služby.

V občanských věcech (se zákonem stanovenými výjimkami) a ve správních věcech, v nichž je napadeno rozhodnutí soudu pro rodinné záležitosti, které se týká ochrany práv a oprávněných zájmů dítěte, má osoba, která v Lotyšsku legálně pobývá, právo na právní pomoc, pokud jí sociální služby místní samosprávy udělily status osoby s nízkými příjmy nebo osoby v nouzi nebo jde-li o osobu v mimořádné situaci, tj. ocitla se nečekaně a z důvodů vymykajících se její kontrole v podmínkách a finanční situaci, které jí nedovolují zajistit si ochranu svých práv, anebo jde o osobu plně závislou na státu či místní samosprávě.

Osoba s bydlištěm v členském státě EU má právo na právní pomoc v občanských věcech s mezinárodním prvkem, pokud jí mimořádné okolnosti, v nichž se nachází, a výše jejich příjmů nedovolují chránit svá práva.

Jiné osoby (včetně osob s bydlištěm mimo EU) mají právo na právní pomoc v souladu s mezinárodními závazky Lotyšska a za předpokladu, že jim mimořádné okolnosti, v nichž se nacházejí, a výše jejich příjmů nedovolují chránit svá práva.

V občanských věcech, v nichž osoby vystupují samy nebo jednájí s pomocí právníka (tj. občanské věci plynoucí ze smluvního práva, které spadají do příslušnosti soudu pro hospodářské věci, přesahuje-li výše žalované částky 150 000 EUR, a věci týkající se ochrany obchodního tajemství před jeho protiprávním získáním, užitím a vyzrazením), má daná osoba právo na právní pomoc, pokud její příjem nepřesahuje minimální měsíční mzdu pobíranou v Lotyšsku, její finanční situace ji opravňuje k získání právní pomoci a zaplatila poplatek za poskytnutí právní pomoci.

Právní pomoc ve správních věcech přiznává soud (soudce) na základě žádosti dané osoby, přičemž zohlední složitost případu a finanční situaci osoby.

Právní pomoc v trestních věcech přiznává subjekt, který provádí řízení (vyšetřovatel, státní zástupce nebo soudce). Právní pomoc je poskytována na žádost osobám, které mají právo na obhajobu, a v zákonem stanovených případech obětem.

Další informace jsou k dispozici na internetových stránkách soudní správy:

- [Infografika – právní pomoc poskytovaná státem v různých kategoriích případů \(LV\)](#)
- [Informace – právní pomoc zajišťovaná státem \(EN\)](#)
- [Přehled – právní pomoc poskytovaná státem \(EN\)](#)
- [Právní pomoc ve věcech s mezinárodním prvkem \(EN\)](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.